FORUM KONSERWATORSKIE
FROMBORK 2013

Z inicjatywy Komisji Historii Architektury Sakralnej i Komisji Kamienia Polskiego Komitetu Narodowego Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków (PKN ICOMOS) oraz Archidiecezji Warmińskiej i Muzeum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie zostało zorganizowane 24 sierpnia 2013 roku w salach kapitularza we Fromborku „Forum konserwatorskie – Frombork 2013". Jego głównym celem była prezentacja wyników najnowszych badań założenia katedralnego we Fromborku, przeprowadzonych przez zespół naukowców z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Politechniki Wrocławskiej i Politechniki Warszawskiej oraz innych naukowców badających indywidualnie ten obiekt.

Obradom „Forum konserwatorskiego – Frombork 2013" przewodniczyła prof. dr hab. inż. arch. Ewa Łużyniecka (Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej). Słowo wstępne wygłosili: Anna Wasilewska (Wicemarszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego), Barbara Zalewska (Wojewódzki Konserwator Zabytków w Olsztynie), ks. prał. kan. dr Jacek Marek Wojtkowski (Archidiecezjalny Konserwator Zabytków oraz proboszcz i dziekan Katedry Archidiecezji Warmińskiej Rzymskokatolickiej Parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Fromborku).

Główną część „Forum konserwatorskiego" rozpoczęła prof. dr hab. inż. arch. Ewa Łużyniecka (Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej). W swoim wystąpieniu pani profesor, przybliżyła uczestnikom zadania i cele zespołu powołanego do badań architektury fromborskiego zespołu katedralnego.

Jako następny głos zabrał dr Jerzy Sikorski (Urząd Wojewódzki Warmińsko-Mazurskiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie), prezentując referat „Katedra biskupów warmińskich we Fromborku, zarys dziejów budowy". Prelegent w swoim wystąpieniu zaprezentował w ogólny sposób historię pierw-

szej katedry diecezji warmińskiej w Braniewie oraz katedr we Fromborku (drewniana i murowana). Dr Sikorski przedstawił także wybrane błędy konserwatorskie popełnione podczas prac remontowych i zabezpieczających katedry fromborskiej, ze szczególnym uwzględnieniem okresu po 1945 roku.

Kolejna prelegentka mgr Jagoda Semków (Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku) dokonała ogólnej prezentacja wybranych źródeł pisanych i ikonograficznych oraz opracowań związanych z dziejami budowy i architekturą katedry fromborskiej.

Dr hab. Jadwiga W. Łukaszewicz (Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu) zaprezentowała referat „Problematyka badań sztucznego kamienia". Prelegentka przedstawiła w ogólny sposób historię i rolę sztucznego kamienia w architekturze i sztuce, a także szczegółowe wyniki jego badań z kilku wybranych obiektów z obszaru Polski.

Kolejny prelegent prof. dr hab. Tomasz Ważny (Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu) przedstawił referat „Wyniki badań dendrochronologicznych więźby dachowej katedry z 2012 roku". W ramach referatu zaprezentowana została specyfika badań dendrochronologicznych, a także ich najnowsze wyniki dotyczące do więźby dachowej (nad korpusem nawowym i prezbiterium) katedry we Fromborku. Wyniki badań dendrochronologicznych podane zostały w ściśle określonych przedziałach rocznych, dokumentujących czas ścięcia drzew wykorzystanych do wykonania elementów konstrukcyjnych więźby tego obiektu.

Dr hab. Ewa Roznerska-Świerczewska wraz ze swoim zespołem badawczym (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) zaprezentowała pracę „Digitalizacja katedry fromborskiej – skanowanie obiektu za pomocą laserowego skanera Focus". Oprócz ogólnego omówienia przeprowadzonych prac digitalizacyjnych zostały także zaprezentowane jej efekty w formie poglądowych projekcji wizualizacji katedry i jej otoczenia.

Dr hab. Jerzy Sobotka (Samodzielna Pracownia Geofizyczna Instytutu Nauk Geologicznych Wydziału Nauki o Ziemi i Kształtowaniu Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego) w ramach wystąpienia pt. „Badania georadarowe w katedrze" wygłosił słowo wstępne przybliżające tego typu badania, zaś mgr Magdalena Udyrysz zaprezentowała wyniki badań georadarowych przeprowadzonych we wschodniej części korpusu nawowego katedry fromborskiej stanowiących wycinek badań tego obiektu z 2013 roku.

Następny prelegent mgr inż. arch. Wojciech Wółkowski (Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej) zaprezentował referat „Wyniki badań architektonicznych zakrystii katedry fromborskiej". Przedstawił wyniki i wstępne próby interpretacji przeprowadzonych w 2013 roku pomiarów zakrystii i prezbiterium katedry we Fromborku.

Jako kolejna głos zabrała mgr Katarzyna Polak (Zakład Konserwacji Elementów i Detali Architektonicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu), prezentując wystąpienie „Prace konserwatorskie realizowane we fromborskiej katedrze w ramach praktyk studenckich Zakładu Konserwacji Elementów i Detali Architektonicznych UMK w 2013 roku". Autorka przedstawiła proces i efekty przeprowadzonych prac konserwatorskich dwóch płyt nagrobnych – Henryka Buleke (zm. 1449) kanonika dorpackiego i wikariusza fromborskiego oraz Kacpra Hannowa (1519-1571) kanonika warmińskiego i wrocławskiego oraz dziekana kolegiaty w Dobrym Mieście, zdeponowanych w korpusie nawowym katedry. Omówiła tez przygotowania do prac konserwatorskich barokowej kropielnicy przechowywanej w kruchcie zachodniej katedry fromborskiej.

Forum zamknęło wystąpienie mgr Dąbrówki Lipskiej (Narodowy Instytut Dziedzictwa w Warszawie) pt. „Wystrój fromborskiej katedry w czasach nowożytnych". Ze względu na ograniczony czas wystąpienia autorka ograniczyła swoje rozważania do prezbiterium katedry fromborskiej. W oparciu o bogaty zespół materiałów archiwalnych (źródła pisane oraz ikonograficzne) zaprezentowane zostały poszczególne elementy wyposażenia i dekoracji prezbiterium, jak również zmiany zachodzące w omawianym okresie.

„Forum konserwatorskie – Frombork 2013" spotkało się z dużym zainteresowaniem środowiska naukowego, a także lokalnych i regionalnych mediów. Jak zapowiedzieli organizatorzy „Forum konserwatorskiego", ma ono być kontynuowane także w kolejnych latach.

Opracował Grzegorz Świderski